

**Курінна А. В.**, студентка,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

## **ДОСУДОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ В АВІАЦІЙНІЙ СФЕРІ**

Досудове врегулювання господарських спорів відіграє важливу роль як для суб'єктів господарювання, так і для судової системи загалом. Даний правовий засіб застосовується сторонами самостійно та на власний розсуд з метою безпосереднього і швидкого вирішення господарського спору, разом з тим це допомагає «розвантажити» суди від значної кількості необґрунтованих та безпідставних позовів.

Згідно ст. 5 Господарсько-процесуального кодексу України (далі ГПКУ) сторони застосовують заходи досудового врегулювання господарського спору за домовленістю між собою. Отже, застосування даних заходів буде правом суб'єктів господарювання, а не їх обов'язком, оскільки досудове врегулювання господарських спорів є добровільним порядком, і його застосування поставлено в залежність від волі сторін спору [1].

Варто зазначити, що рішенням Конституційного Суду України від 09.07.2002 № 1-2/2002 визначено, що обов'язкове досудове врегулювання спорів, яке виключає можливість прийняття позовної заяви до розгляду і здійснення за нею правосуддя, порушує право особи на судовий захист. Можливість використання суб'єктами правовідносин досудового врегулювання спорів може бути додатковим засобом правового захисту, який держава надає учасникам певних правовідносин, що не суперечать принципу здійснення правосуддя виключно судом [4].

Питання, пов'язані з перевезенням вантажу, пасажирів, багажу, пошти повітряним транспортом, передбачені Повітряним кодексом України; Конвенцією про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999; Правилами повітряних перевезень пасажирів і багажу, затверджених наказом Міністерства інфраструктури від 30.11.2012; Правилами повітряних перевезень вантажів, затверджених наказом Державіаслужби від 14.03.2006.

Формою досудової реалізації господарсько-правової відповідальності є претензія. Претензія – це складена у письмовій формі вимога зацікавленої особи про відшкодування шкоди (збитків), що виникла в результаті внутрішнього або міжнародного повітряного перевезення.

Відповідно до Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу – у

випадку неналежного перевезення зареєстрованого багажу пасажир повинен надіслати перевізнику претензію негайно після виявлення пошкодження (втрати частини вмісту багажу) й протягом семи календарних днів з дати отримання зареєстрованого багажу. У випадку затримки в перевезенні багажу претензія повинна бути заявлена протягом 21 календарного дня з дати, коли багаж було передано у розпорядження пасажирів [3].

Що стосується претензій щодо втрати багажу, то вони висувуються до перевізника після того, як багаж буде визнано втраченим. Багаж вважається втраченим, якщо його не виявлено за результатами розшуку протягом 21 календарного дня з дати, наступної за тією, коли багаж повинен був прибути до місця призначення [3].

Варто зазначити, що строки пред'явлення претензії у разі заподіяння шкоди вантажу дещо відрізняються від вище зазначених. Пунктом 21.1.2. Правил повітряних перевезень вантажів визначено, що особа, яка має право на отримання вантажу, повинна направити перевізнику претензію негайно після виявлення шкоди, але не пізніше 14 днів з дати одержання вантажу або з дати підписання вантажоодержувачем відповідного документа про доставку вантажу [2].

Будь-яка претензія щодо неналежного перевезення багажу повинна бути подана письмово та вручена або відправлена у зазначені строки. До претензії мають бути додані всі необхідні документи, що підтверджують права пасажирів вимагати відшкодування залежно від того, щодо чого висувається претензія, у тому числі квиток (маршрут-квитанцію), фіскальні чеки оплати послуг, квитанція про оплату наднормового багажу, відривний талон багажної ідентифікаційної бирки, акт про неналежне перевезення багажу, довідки про затримки та інші документи, що можуть прискорити розгляд претензійних вимог. Сума претензії має бути доведена заінтересованою особою [3].

Перевізник зобов'язаний розглянути претензію і повідомити заявника про її задоволення чи відхилення з обґрунтуванням підстав протягом трьох місяців з дати її отримання, якщо перевезення, у зв'язку з яким була висунута претензія, повністю здійснювалося одним перевізником. Якщо в такому перевезенні брали участь інші перевізники, строк розгляду претензії може бути продовжено до шести місяців з урахуванням чинних правил врегулювання претензій такими перевізниками [2].

Отже, вище зазначені строки пред'явлення претензії є більшими ніж ті, що визначені в ГПКУ. Це можна пояснити, наприклад, тим, що авіаційні перевезення є масштабними і відбуваються не тільки на території нашої країни, а й по всьому світу, а тому для врегулювання конфлікту сторонам потрібно значно більше часу.

Підсумовуючи вище викладене, можна сказати, що процедура

досудового врегулювання спорів дозволяє розв'язати конфлікти не доводячи їх до стадії судового розгляду, тим самим зменшуючи витрати обох сторін та знявши значне навантаження з судів, що підтверджує в черговий раз ефективність даної процедури.

### *Література*

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.

2. Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів: наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 14 березня 2006 р. № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0705-06>

3. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу: наказ Міністерства інфраструктури України від 30 листопада 2012 р. № 735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z2219-12>

4. Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2002 р. № 15-рп/2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>

УДК 334.716:629.73.004.12 (477) (043.2)

**Лопухович О. О.**, студентка,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

## **ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**

В Україні працюють авіаційні підприємства майже всіх форм власності, визначених ст. 63 Господарського кодексу України: закриті та відкриті акціонерні товариства (авіакомпанії та інші підприємства), державні та комунальні підприємства (в основному аеропорти), навіть приватні підприємства (агентства з продажу авіаційних перевезень) [1].

При цьому класифікувати підприємства авіаційної галузі можна таким чином:

- підприємства, що працюють в області літако- і приладобудування;
- авіакомпанії;
- аеропорти та аеродроми;
- агентства з продажу авіаційних перевезень;
- заводи, що роблять устаткування для радіозв'язку, навігаційне й інше електронне бортове устаткування тощо.

Широко відомі в Україні і за її межами двигуни розробки Запорізького